

Zdeněk Jirotko (7. 1. 1911 Ostrava – 12. 4. 2003 Praha)

Český novinář a spisovatel humorista.

Zdeněk Jirotko pocházel z rodiny majitele reklamní agentury. Absolvoval (1933) stavební průmyslovou školu, pak byl do r. 1939 armádním důstojníkem, poté 2 roky pracoval jako úředník na protektorátním ministerstvu veřejných prací. V letech 1940 – 1951 působil v *Lidových novinách* (1945 – 1948 se nazývaly *Svobodné noviny*).

V r. 1942 – v nejtěžším roce Druhé světové války – vyšla jeho první knížka, **humoristický román *Saturnin***. Příběh, jehož vypravěč – mladý muž z Prahy – zaměstná neobvyklého sluhu, se odehrává v atmosféře první Československé republiky, okamžitě zaznamenal velký čtenářský ohlas a záhy se stal jednou z nejpopulárnějších českých knih. Jirotko se ovšem už nikdy tomuto svému úspěchu ani nepřiblížil.

V letech 1951 – 1971 Jirotko pracoval v humoristickém týdeníku *Dikobraz* a v Československém rozhlasu. Psal povídky, rozhlasové hry apod. V 60. letech byl jedním z protagonistů velmi oblíbeného rozhlasového pořadu *Sedmilháři*, v němž známé kulturní osobnosti (kromě Jirotky spisovatelka Jindřiška Smetanová, scenárista František Vlček aj.) vyprávěly zábavné historky ze života.

Jirotko vnášel do české humoristické literární produkce **styl anglického suchého humoru**; uvádí se, že se nechal inspirovat britskými spisovateli Jeromem Klapkou Jeromem (1859 – 1927; romány *Tři muži ve člunu* a *Tři muži na toulkách*) a Pelhamem Grenvillem Wodehousem (1881 – 1975; příběhy nemotorného mladého gentlemana a jeho šikovného sluhu Jeevese).

Jirotko byl ženatý, otec dcery a syna.

Některá díla:

Humoristický román *Saturnin* (1942): jméno titulní postavy – chytrého a duchaplného sluhu – je odvozeno od starořímských slavností zvaných Saturnálie, kdy si mj. na jediný den vyměnili své role páni a sluhové/otroci; v r. 2009 v multimediální čtenářské anketě *Knihy mého srdce* o nejoblíbenější knihu českých čtenářů *Saturnin* zvítězil před *Babičkou* Boženy Němcové a *Malým princem* Antoine de Saint-Exupéryho; film a zároveň TV seriál 1994: režie Jiří Věřčák, hrají Ondřej Havelka (Jiří Oulický: vypravěč a Saturninův zaměstnavatel, kniha však jeho jméno neuvádí),

Oldřich Vízner (sluha Saturnin), Lucie Zedníčková (slečna Barbora), Milan Lasica (doktor Vlach), Jana Synková (teta Kateřina), Petr Vacek (Milouš), Lubomír Lipský (dědeček);

Románová parodie na detektivky *Muž se psem* (1944, rozšířeno 1968; polský film *Walec pikowy* = čes. *Pikový svršek*, 1960: režie Tadeusz Chmielewski, hrají Czesław Roszkowski, Janina Traczyková);

Soubor humoristických povídek *Professor biologie na žebříku* (1956);

Knížní podoba rozhlasového pořadu na pokračování (Jirotko byl jedním z autorských účinkujících) *Sedmilháři* (1969), **Velká kniha sedmilhářů** (1994).